

The Future of Distance Education in Primary Schools During COVID-19 Pandemic

Sabri SİDEKLİ¹, Sedat ALTINTAŞ², Esra ÇETİN ALTINTAŞ³

Abstract

The aim of this study assess the distance education applications used in primary schools in Turkey via teachers' views, and to present a suggestion for distance education model as referring both teachers' and instructors' views on this field. In this study, phenomenological research design, one of qualitative research approaches, is used as a research model. The sample of the study consists of 139 primary school teachers and 58 instructors. According to research findings, the participant teachers generally state that the distance education process applied in Turkey is enough and effective solution for the current issue. Distance education and learning applications are the most significant elements in order to supply the continuity of education in the pandemic process. For this reason, improving the effectiveness of distance education and finding solutions for the problems faced in this process are some of the priority targets in all countries. In this difficult period, a road-map is needed for the aim of directing this process correctly and effectively, and educational activities should go on being active in this process as adopting equality of opportunities in education as a basic principal. It is thought that the distance education model which is specifically designed for this study by the researchers as collecting data on the views of practitioner teachers and expert instructors, searching related literature and analyzing other researches in this issue can draw a road-map for this process.

Key Words

COVID-19
Distance education
Distance education model
Primary schools
Teachers

About Article

Sending date: 15.06.2021
Acceptance Date: 05.07.2021
E-Publication Date: 31.12.2021

¹ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Turkey, ssidekli@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3202-6451>

² Research Assistant, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Turkey, sedataltintas@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4637-561X>

³ PhD Student, Muğla Sıtkı Koçman University, Graduate School of Educational Sciences, Primary Teacher Education, Turkey, esractn_48@windowslive.com, <https://orcid.org/0000-0002-8810-4079>

Introduction

For 2020, as affecting the all world and becoming a pandemic disease, COVID-19 epidemic (new type corona-virus) that was firstly appeared in Wuhan, China in December- 2019 has been going on threatening the all humanity nowadays. In June-2021, the number of cases exceeded 175 million in the world and about 3.6 million people died because of this pandemic disease. With this pandemic, there have been some precautions which deeply affect the global economics and social life such as calling people to stay at home, travel bans, quarantine, closing up working places of people and temporarily closing the all schools and educational institutions. During this pandemic, notably economic issues, one of the mostly affected fields is education-teaching process. As being one of the main activities for students, parents and teachers, education-teaching process was mostly affected in this period (Hopegood, 2020; OECD, 2020; Saavedra, 2020; UNESCO, 2020a; Telli Yamamoto & Altun, 2020; Yaman, 2021). According to UNESCO data, 63 million educators and over 1, 5 billion students in 195 different countries were affected because of this pandemic in March, 2020, and education facilities were tried to be going on as closing up the schools (UNESCO, 2020a).

In Turkey, after the first case determined in March 11 2020, Ministry of Health began to get lots of rapid precautions in all fields as referring the suggestions of Science Committee. As a result of the coordinated interactions between Ministry of National Education (MoNE) and Ministry of Health, primary, elementary and high schools were closed up in March 16 2020 for two weeks (The first week was for semester holiday and the second week was for distance education). Then, it was decided that spring semester would be completed via distance education because of the poor issues in pandemic. Besides, it was announced by Council of Higher Education (CoHE) that universities were also closed for three weeks until the data of 13 March, 2020. With the second announcement realized by Head of CoHE, it was declared that spring semester would be completed via distance education (YÖK, 2020). After that, approximately 25 million students were affected by this situation in Turkey. About 6 million students in primary schools kept also away their teachers and schools. According to Giannini and Lewis (2020), closing up the schools in terms of spreading the virus helps both to make spreading of disease slower and to make the intensity of health system lower. With closing up the schools, however, education facilities have been going on via distance learning; it causes inequality of opportunities in education and also it causes some disadvantages and problems. Especially in poor and underdeveloped regions, it is stated that there can be some problems such as economics, completing academic career, having social stress, not getting healthy foods presented in schools and educating girls in some problematic and poor areas (Giannini and Albrechtsen, 2020). Additionally, Chang and Satako (2020) indicate that this pandemic will have some negative effects on education in terms of accessibility problems in technology-based learning, not having educational programs for teachers, imposing for parents and decreasing social interaction between children and teenagers.

With the significant effects of COVID-19 pandemic on education in all over the world, the need and approach of distance and online education come into prominence in general. Closing up the schools and commencing distance education bring about new responsibilities and tasks for governments, teachers, students and parents (Chang and Satako, 2020). In order to go on education, countries had some different precautions and applications in terms of their technologic and economic levels or potentials. In the countries which are preconditioned for issue, education technologies substructures and distance education process have been used; in some other countries online platforms have been used, and in some countries, media instruments such as internet, radio, mobile phones and television have been used as distance education tools. In this new process, teachers have changed their teaching methods and interactions or communications with students and they have also struggled to keep in step with digital education (Kırmızıgül, 2020).

In Turkey, MoNE selected Education Informatics Network (EIN – in Turkish EBA, the acronym stands for Eğitim Bilişim Ağı) that has already been used by teachers and students as a basic platform in this pandemic process. EBA is a digital education platform which was developed within FATİH Project (Movement to Increase Opportunities and Technology - in Turkish Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) by Ministry of National Education - General Directorate of Innovation and Education Technologies in 2011-2012 academic years. The main aim of this platform was to make use of digital opportunities. In this platform, there are different kinds of contents such as materials, videos, e-books, exams, activities etc. for students from preschool to secondary schools

(Özer, 2020). As a dynamic platform, EBA gives also chance to teachers on interacting with students, following homework or assignments and organizing online courses. Since EBA digital platform is designed as a supplementary system for formal education, it has not the capacity to conduct the whole education system as online in this process. For this reason, MoNE has gone on distance education via video courses airing in three TRT channels (TRT-EBA TV) within the scope of a determined program. In epidemic process, conducted activities by MoNE in Turkey can be collected under the following headings (Özer, 2020; Kırmızıgül, 2020; Can, 2020; Telli Yamamoto & Altun, 2020);

- Strengthening EBA Platform
- Activating TRT-EBA TV Channels and Preparing Contents
- Supplying Free Internet Connection for Students
- Online Courses for 8. and 12. Grade Students
- Reviewing the Content of High School Entrance Exam and Registering Students Automatically
- Supporting Teachers Professional Development Via Distance Education
- Supporting Psychological Endurance and Welfare of Students and Parents
- Increasing Service Capacity of Professional Education and Teaching

With rapid cautions in educational fields in the pandemic process, Turkey shows that it is ready for this kind of crisis issue. Millions of teachers, students and parents have conducted distance education process collaboratively. However, like all countries, there have also been some problems in distance education process in Turkey. During COVID-19 pandemic process, there have been related studies and researches on countries' education applications. These studies, in general, focus on describing the current events on educational politics of countries after pandemic process (Özer, 2020; Kırmızıgül, 2020; Can, 2020; Telli Yamamoto & Altun, 2020; Hopegood, 2020; Chang & Satako, 2020). It is known that, countries have continued to conduct their studies on precautions for education because the pandemic has not been ended and a second wave of pandemic is expected in the world. In general, the question "How will education-teaching process is organized if the pandemic continues to spread?" is in people's mind. For this reason, it is seen as important that countries should examine their educational services, their problems and solutions for these problems in this process. Therefore, in this study, it is aimed to assess the distance education applications used in primary schools in Turkey via teachers' views, and to present a suggestion for distance education model as referring both teachers' and instructors' views on this field. As for these aims, the following questions will be answered in this study;

1. In pandemic process, what are the teachers' views on distance education in primary school?
2. In pandemic process, what are the problems faced in distance education in primary school?
3. In pandemic process, what are the suggested solutions for problems faced in distance education in primary school?
4. For 2020-2021 academic years and later, which kind of distance education model can be developed if pandemic process continues to be alive?

Method

Research Model

In this study, phenomenological research design, one of qualitative research approaches, is used as a research model. Phenomenology is a kind of study which is conducted to get a deep analysis with personal experiences on a phenomenon that we feel the presence of it but we do not have detailed knowledge (Creswell, 2015). In phenomenological researches, data sources comprise of participants who have experienced the target phenomenon and have reflected this phenomenon for the study (Yıldırım & Şimşek, 2016). In this study, primary school teachers' and instructors' views on distance education phenomenon in epidemic process are examined.

Sample of the Study

In phenomenological research design, purposive sampling method is generally used since it is needed to interact with experienced elements on target phenomenon in this kind of research (Rubin & Babbie, 2016). In this study, as one of purposive sampling methods, criterion sampling method is used. In phenomenological researches, sample group that is selected via criterion sampling method is useful in terms of representing experienced people on target phenomenon (Tashakkori & Teddlie, 2010). In this context, while selecting sample group for this study, being a primary school teacher and teaching in private or public schools are determined as the main criteria. Teaching in faculties of education is also determined a criteria for the other participant group (instructors) of this study.

Table 1. Demographic Features of the Participant Teachers

Demographic Features	Groups	f	%
Gender	Female	32	23,02
	Male	107	76,98
Professional Experience	1-5 years	31	22,30
	6-10 years	28	20,14
	11-15 years	23	16,55
	16 years and over	57	41,01
Teaching grades	1st grade	46	33,09
	2nd grade	21	15,11
	3rd grade	30	21,58
	4th grade	33	23,74
	Multi-grade class	9	6,47
School Types	Village School	43	30,94
	City Center School	79	56,83
	Private School	17	12,23
Total		139	100

Table 2. Demographic Features of the Participant Instructors

Demographic Features	Groups	f	%
Gender	Female	23	39,66
	Male	35	60,34
Academic Title	Prof. Dr.	23	39,66
	Assoc. Dr.	16	27,59
	Assist. Prof. Dr.	6	10,34
	Instructor	7	12,07
	Research Assistant	6	10,34
Total		58	100

Data Collection Instruments

In this study, an online interview form which is developed by researchers themselves was used to collect data. In phenomenological studies, the main data collection instrument is interview (Yıldırım & Şimşek, 2016). In the online interview form, firstly the questions based on the demographic features of participants are asked and then, there are four open-ended questions on the main aims of this study. The open-ended questions contented in the online interview form are presented below:

1. In pandemic process, how do you evaluate the distance education in primary schools?
2. In pandemic process, what are the problems faced in distance education in primary schools?
3. In pandemic process, what are your suggested solutions for the problems faced in distance education in primary schools?
4. For 2020-2021 academic years and later, which kind of distance education model do you suggest if pandemic process continues to be alive?

Data Analysis

As for data analysis, content analysis method was used in this study. The main aim of content analysis is to reach concepts and relations that can be used to describe the collected data for a study. Thanks to content analysis, data can be described and the realities which are hidden in data are aimed to be declared. The basic process of content analysis is to bring related or similar concepts and themes together, and to interpret this knowledge for readers as understandably (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Qualitative research data is analyzed under four main steps as coding data, finding themes, organizing codes and themes, and defining/ interpreting the findings. For this study, the data is analyzed by researchers in terms of these steps. In qualitative researches; credibility, transferability, dependability and conformability are used in order to supply validity and reliability for the studies (Miles & Huberman, 1994).

Findings

In this part of the study, the data was analyzed via content analysis method and the results were reported. The data collected from teachers' views were stated under three different themes. These themes were titled as 'evaluation of distance education process, 'the problems faced with distance education process, and 'suggested solutions for the problems in distance education process. Additionally, a suggested model for distance education is presented as referring the views of teachers and instructors.

As for theme namely 'evaluation of distance education process', the proficiency of process, platform and connection opportunities, distance education partners and education-teaching processes categories are determined and the codes based on these categories are presented in Table 3 with their frequencies.

Table 3: The evaluation of distance education process in terms of teachers' views

Theme	Category	Code	Frequency
The Evaluation of Distance Education Process	Proficiency of process	Sufficient	28
		Partly sufficient	10
		Insufficient	18
	Platform and Connection	Suitable solutions for process	15
		Insufficient Platform	9
		Technological Impossibilities	9
		Connection advantage with EBA	8
		TV	8
		Online Course	8
		Socio-economic differences	5
		Connection problems	5
	Partners	Collaboration with parents	12
		Student attendance	10
		Student motivation	9
		Teacher	5
	Education-Teaching Processes	Inequality of opportunities	15
		Continuity of Education	10
		Interaction	7
		Environment	5
		Insufficient course hours	5
		Active content	5
		Immediate feedback	3

In the pandemic process, the views of teachers on distance education process in Turkey are categorized under four main categories as the proficiency of process, platform and connection opportunities, distance education partners and education-teaching processes. The participant teacher stated that they mainly found this process is enough for education and also they indicated that the suitable solutions have been suggested in this extraordinary process with the help of current platforms and opportunities. They also stated that there were some regional platform insufficiencies as considering the technological basis in Turkey and there were inequality of opportunities because of technological problems based on the socio-economic differences in some regions; however, continuity of education was succeeded thanks to TV channels and online courses in this process. As for one of

the most important elements of distance education process, in the category namely partners, the views on the necessity of collaboration with parents, student attendance, student motivation and the active participation of teachers were stated by the participant teachers. Additionally, in the category namely education-teaching process, the views on insufficient interaction in distance education process, more active contents in TV channel programs, improving course hours and learning environment of students at home were introduced by teachers. The participant teachers' quotations on the evaluation of distance education process are presented below;

Despite an unexpected situation, I think that there have been rapid and effective solutions and adaptations. The process has been continuously changing. However, I don't believe that the process should be conducted as being volunteering by teachers, parents and students. Volunteer teacher always had an interaction with their students.

With the help of TV, accessing to distance education was easier in this process. Yet, EBA distance education program that was based on the internet connection was not so efficient due to lack of computer and internet connection for everybody and insufficiency of using internet and computers.

Despite getting an inexperienced situation, it was successfully covered by Ministry of National Education. However, thanks to initiatives of some teachers, the process was more successfully conducted.

I see that in urban regions, maybe it was a bit effective, however, in especially rural areas of east and south-east regions of Turkey, the process could not conducted very well.

Maybe, it could have been useful; however, the process was negatively affected in term of each child due to inequality of opportunities in our country. Besides, insensibility of some parents also affected this process negatively.

I see that even if it was not effective like face-to-face education, this process was conducted in order to keep students alive in education.

It was good as for the first time. However, it can be more attractive and enjoyable thanks to games or music.

Table 4: The problems faced in distance education process in terms of teachers' views

Theme	Category	Code	Frequency
The problems in Distance Education Process	Platforms and Access	Internet access	35
		Technological impossibilities	24
		Socio-economic differences	21
		EBA access	12
		Lack of Platforms	8
		Connection problems	7
		EBA online course	4
	Partners	Technological knowledge	29
		Collaboration with parents	23
		Communication	18
		Students' interest	15
		Active participation	15
		Students' motivation	10
	Education-Teaching Processes	Assessment-Evaluation	11
		Environment	10
		Feedback	10
		Interaction	10
		Course Durations	6
		Course hours	5
		Content	5
		Teaching Duration	3

The participants teachers' views on the problems in distance education process were categorized under three main categories namely platform and access, partners and education-teaching processes. The teachers stated that the most significant problems in the category namely platform and access were lack of platforms, insufficiency of internet connection and technological opportunities based on socio-economic differences and accessibility of EBA as a main platform. As for the category of partners, they stated that teachers, parents and students did not have enough knowledge on

technology, there were some problems on collaboration with parents and there were problems due to lack of motivation, attendance and interests of students. In education-teaching processes, the participant teachers indicated that there were problems on assessment-evaluation of students, there were problems because home environment was not suitable for distance education, there were also problems because of interaction and feedback, and also insufficient course hours and durations. Besides, they emphasized that the contents and teaching duration of distance education courses conducted via TV channels were problematic in this process. The participant teachers' quotations on the problems faced in distance education process are presented below;

Although EBA was a very nice platform, I could not reach all of my students. The reason of it is, maybe, lack of internet or parents' insufficient knowledge on using technology.

Since parents did not have internet connection, only 20% percentages of the students could attend the online courses. 80% of target group could not be involved in this process.

In this process, I realized that both EBA TV contents and online courses did not attract the students. Additionally, students did not ready to learn since they were not in the classroom/school environment in this process.

The biggest problem in my area was the internet connection. I have been teaching in an area in which socio-economical conditions are not sufficient. I have some parents who have to struggle to cover their mobile phone connection prices, and they don't want to use their internet connection limits for their children's education process. Additionally, students' interest were getting lower and lower since Ministry of National Education stated that all students would pass the upper grades at the end of this process and they would not fail the class.

There is a contradiction on EBA TV connection problems and lack of internet connection for each home in terms of the equality of opportunities. Also, the early course hours in EBA TV for young learners affected their adaptation negatively.

The first problem is lack of connection for online education. Then, another problem is not having free internet connection and teachers' insufficient knowledge on using technological devices. Also, insufficiency of using alternative applications is another problem for this process.

Table 5: The participant teachers' views on the suggested solutions for the problems in distance education process

Theme	Category	Code	Frequency
Suggested solutions for the problems in distance education processes	Platforms and Access	Free internet	25
		Strong Platforms	15
		Support for technology	14
		Improving EBA	8
		Supplying equality of opportunity	7
		Control mechanisms	5
	Partners	Educating Parents	22
		Technology teaching	21
		Obligation for Attendance	15
		Collaboration with parents	11
		Educating Teachers	10
	Education-teaching Processes	Online course	22
		Rich content	14
		Improving course hours	14
		Planning course hours	12
		Testing-Evaluation	10
		Organizing environment	9
		Teaching via games	8
		Rarefied classes	5

The participants teachers' views on the suggested solutions for the problems in distance education process were categorized under three main categories namely platform and access, partners and education-teaching processes. The participant teachers suggested for the problems based on platform and access that there should be free and unlimited internet connection for each one of students, technological opportunity should be supplied in order to prevent the inequality of opportunities, EBA platform should also be improved and there should be a control mechanism for this process. In the partner category, the participant teachers suggested that teachers, students and

parents should be trained on the use of technological instruments; there should be compulsory attendance for online courses and there should be some studies on supplying collaboration with parents. In education-teaching processes, the participant teachers suggested that there should be rarefied classes for online courses, the contents of EBA and EBA TV programs should be enriched, game-based contents should also be enriched in order to activate students, learning environments of students in distance education process should be improved, and there should be some organizations on suitable testing-evaluation, daily course hours and course durations. The participant teachers' quotations on the suggested solutions for the problems faced in distance education process are presented below;

There should be some training for both parents and students on the use of internet as educational purposes. Distance education should be presented with equal opportunities and same standards in each regions of the country.

1.and 2.grade students should also be included in the online education processes and there should be at least 4 course hours as forty minutes for at least 4 times in a week. Besides, there should have been unlimited internet connection for the use of EBA. Disjointedness of EBA programs should have been overcome. Young learners should have attended online courses in EBA programs after 11 a.m.

Online courses should be supported and the hours of online courses should be organized. I know that some course hours are very early for students. I think it affects the participations of students. There are some problems on the access of EBA program. Uploading some studies can be really hard. The platform of it should be supported. Compulsory attendance of students should be supplied in this process. Parents underestimate the distance education process. There should be the effectualness of distance education.

Interactive contents can be organized for the courses. EBA library content can be enriched. Online courses via EBA can be supplied for teachers. Apart from courses, attention-intelligence activities and different games can be used to improve students' motivation. There can be some suggestions to supply internet connection for students who don't have internet access.

Although we live in technological era, there can be some studies on the effectiveness of distance education on teaching children. EBA application can be improved and the access of this program can be easier. There also can be some training programs for both us- as teachers- and the parents – mostly needed helpers by teachers- on this process.

Regularly working of primary school teachers who have been working in the control mechanism part of this process and being control by the higher authorities can improve the effectiveness of distance education.

There should be a guidance service for the parents on the field of how they can behave and how they can help to students. Some projects should be developed for technical problems and tablet pc should be delivered for disadvantaged students. With the help of internet companies, there should also be encoded internet connection for EBA and distance education. Digital literacy of teachers should be improved.

As for the question about if this pandemic process goes on for a long time, which kind of distance education program can be used for primary schools, the views of the participant teachers and the instructors meet in a common point. The participants generally suggest that there should be a new model in which the courses can be synchronized, the participation of the students for these synchronized courses should be supported, there should be some precautions to supply equality of opportunities in education, activity and game-based contents should be designed, the use of Web 2.0 tools should be used effectively, printed materials should be used in technologically insufficient regions, some portals different from EBA can be used and the needs of students who needs special education should be considered. Within this context, as referring the views of the participants, related literature and the applications of other countries; a distance education model that is designed for primary schools is presented in Figure 1. This distance education model that is designed by the researchers is discussed as three modules. Three separate modules are designed under the main titles as 'preparation for distance education', 'distance education processes and 'supporting services for distance education processes'. The success of this model depends on realizing each one of the modules. In order to have a successful and effective distance education process, preparation before the process, conducting the process as a well-planned way and supplying the supporting services during the process are the essentials of this model.

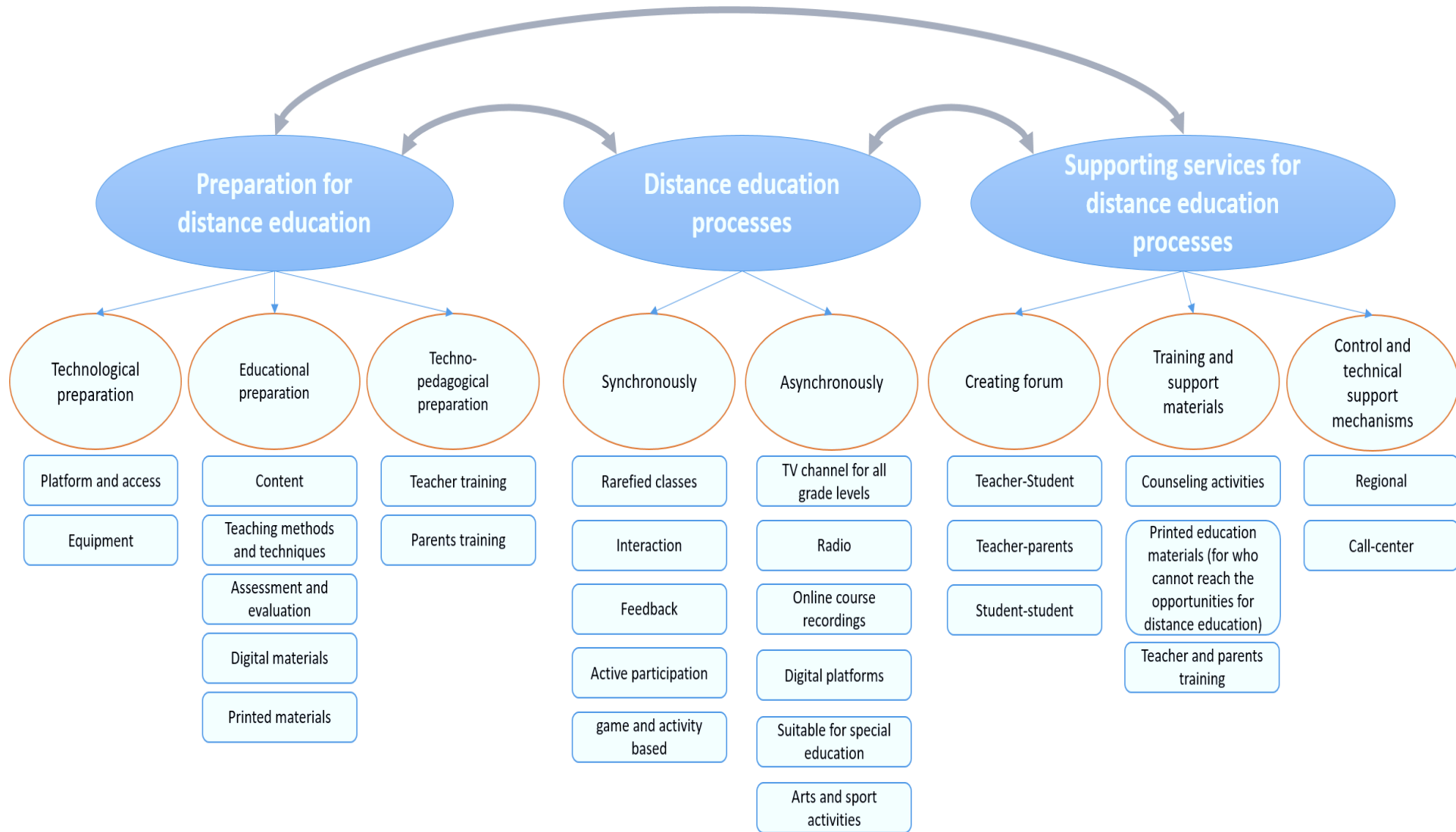

Figure 1. The distance education model proposal for primary schools

Discussion, Conclusion and Suggestions

After COVID-19 pandemic, it is seen that the applications of distance education is a basic learning source in order to solve the problems faced in education. Teaching via distance education in formal education is the first experience for Turkey. As for the success and effectiveness, it is seen that supporting platforms, adapting partners and interacting positively with partners are the key points of this new system. The participant teachers' and instructors views on evaluation, problems and suggested solutions for the new system can present some findings in terms of improving the effectiveness and quality of distance education process.

The participant teachers generally state that the distance education process applied in Turkey is enough and effective solution for the current issue. They also state that platforms and accessibility opportunities which are the significant elements of distance education are not enough during the process; however, this process is supported via TV channels and this make the attainability of distance education easier for students. In this unexpected and extraordinary issue, like all countries, Turkey is also used online platforms and TV channels to have an uninterrupted distance education process. In Turkey, MoNE take rapidly some precautions during the pandemic disease. Özer, (2020) states in the article namely Educational Policy Actions by the Ministry of National Education in the times of COVID-19 that MoNE use its all potentials to continue education and to cope with the negative effects of pandemic. Can (2020) indicates that MoNE can complete this crises period temporarily thanks to previously used online education system and EBA platform. The participant teachers also state that there should be communication and interactive between the all partners in this process and thanks to this interaction, the distance education process can be more effectively completed. Chang and Satako (2020) clarify that there are really unprecedented responsibilities for governments, teachers, students and parents in order to continue the education process after this pandemic issue. Salman (2020) shows that the experiences of parents are shaped via their socio-economical statues, digital literacy and working positions in this process. The participant teachers state that durableness of education is supplied thanks to distance education, yet inequality of opportunities has heightened because of socio-economical and regional differences. Getting students into internet environment shows the deep inequality in educational system (Anderson, 2020). It can be said that parents' level on digital literacy, not having enough time for their children's distance education experience, their socio-economic positions and their technological conditions at home can cause the inequality in education.

The views of the teachers on the problems and suggested solutions in distance education process are categorized under three main categories namely platform and access, partners and education-teaching processes. As for the most important problem in platform and access category, the teachers state that internet accessibility and lack of technological opportunities based on socio-economic differences are the most significant problems. Additionally, they state that platforms are not enough and therefore, there are some problems on EBA accessibility and online course connection in EBA platform. As for the solution of these problems, they suggest that there should be free and unlimited internet connection for students, the platforms and EBA should be improved, technological opportunities should be supplied for disadvantaged students in order to support the equality in education and there should be control mechanisms for following the studies and researches in distance education process. Can (2020) states in a study that students have some problems on attending distance education process because they do not have technological tools such as computer, tablet pc etc, and there are some problems on internet platforms and connection. Telli Yamamoto and Altun (2020) indicate that attending online courses can be problematic for students in the case of internet connection problems and not having computer or tablets. In distance education process, having technological opportunities gains importance for everybody. According to the research data namely the use of informatics technologies by household that was shared by Turkish Statistical Institute (TSI), 90.7% percentages of households have internet connection at home in 2020. The highest percentage is seen in İstanbul as 96.4%, the lowest percentage is seen in Western Blacksea region as 81.3%. In other perspective, in Turkey, 49.1% percentages of houses have stable internet connection like ADSL, wire internet; fiber etc. and 86.9% percentages of houses have mobile internet connection (TÜİK, 2020). In this case, it is seen that there are substantial number of houses which have not internet connection as general and regional parts in Turkey. The huge numbers of houses which have internet connection also

use mobile internet connection. It can be said that there can be connection and quality problems for online courses because of mobile internet connections. Additionally, it can be stated that the limits of internet connection will not be enough although students have 8 GB free internet connection supplied by MoNE. Another discussable issue here is internet connection is not enough to attend distance education. For this reason, the rates of having technological tools should be analyzed at homes. The rate of having a computer is really low in Turkey (17, 6%), the rate of having PC at homes is 37.9%; the rate of having Tablet PC at homes is 26.7%; the rate of having mobile phone is 98.7% percentages in Turkey (Arık, 2020a). In a study conducted by Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay and Yılmaz (2020), 3675 parents are interviewed in 7 different regions in Turkey and according to the results of this study, 50.98% of parents say that their children do not have computer in order to attend distance education, 49.02% of parents state that their children have computers for connection; 39.50% of parents state that they have an internet connection via “both mobile phones and modem connections”, 33,53% of them say that they just have internet connection via “modem connection”; 23,68% of them indicate that they use just their “mobile phone connection” for internet access and 3.29% of parents state that they do not have any internet connection. According to this data, it can be said that there are mainly mobile phones and TV at home for attending distance education. Besides, there can be more child than one at one home, or there can be educators who need to use technological devices for their professions, or there can be households who need to use technological tools simultaneously at home, and in these cases, more computers, tablets or mobile phones etc. are needed at homes. In this scope, it can be said that students in Turkey can reach distance education just as using TV channels and they may have some problems on the accessibility of other platforms for distance education. The heavily use of TV-based distance education activities indicate that internet platforms and technological opportunities at homes should be improved in Turkey. It can be said that enhancing TV-based distance education activities, channelizing for each one of the grades, organizing some courses such as physical education, visual arts and music for TV-based distance education are very significant for the students who live in regions in which internet connection is not enough for distance education process.

As for distance education ‘partners’ category, the participant teachers state that teachers’, students’ and parents’ proficiency level of using technological devices is low; there are some problems on communicating with students, interacting with parents is not enough, students’ interests and motivation is seen as low and students do not attend distance education activities regularly. In order to suggest some solutions for these problems, the participant teachers suggest that teachers and parents should be trained for the aim of improving technology use; parents should be informed about how they can behave in distance education process, how they can help to students, how they can interact with teacher, how they can overcome the problems during this process etc., and obligatory attendance should be supplied to improve active participation of students in distance education process. Chang and Satako (2020) state that lack of training services for teachers in this pandemic process and having a huge responsibility for parents can cause social interaction or social isolation problems for students. Distance education activities in pandemic era forces all partners to be active, to solve problems, to communicate, to be creative, to think critically and to collaborate with each other (Anderson, 2020). In this case, just platform and access opportunities are not enough to conduct distance education process effectively and there is a huge responsibility for partners. The active participation, collaboration and technological knowledge of teachers, parents and students are some of the most important factors. According to Arık (2020b), there can be some students who cannot attend this process effectively and actively because of the situation that they are in although there are some precautions taken by MoNE and opportunities supplied for them. It can be said that following students, evaluating their positions and collaborating with parents are very important in order to prevent some problems that can be faced in this process. Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay and Yılmaz (2020) state that many teachers especially who have been teaching face-to-face for many years and who are insufficient for the use of technological platforms are blindsided and they are stressed in this distance education process; they also have some problems on motivating students actively to this process since they have some problems on using different tools and instruments in distance education. Similarly, Anderson (2020) indicates that parents are not literate on digital knowledge to help their children in distance education process or they do not have enough time for education conducted at home. It can be said that especially latchkey children are deprived of parent guidance during this process. A call center for

parents and students is constituted by MoNE in order to support them on the problems in this process, and a specific TRT EBA channel named “On Us” is designed for parents. Yılmaz et.al. (2020) state that many of parents say that they do not know anything about the guidance services for students and parents that are designed by MoNE in pandemic process. In this case, it is seen as important that some studies and carefully conducted researches are needed on the fields of training partners in terms of techno-pedagogical issues, supporting psychological problems in this process and the importance of interaction with parents in order to supply the active attendance of students in distance education process.

In education-teaching processes category, the participant teachers state that there are some problems about testing-evaluation, feedback and interaction in distance education; the course durations are not enough and the contents of the course are suitable for the grades of students, and also the contents of the course are not enough; and the teaching level of the online courses presented via TV channels are not suitable for the level of students. As for suggestions of these problems, they suggest that the courses should be organized for rarefied classes as online, the courses should be designed as attractive, enjoyable and enriched contents with game-based teaching methods; the course hours should be reviewed and more than one courses should be included per each days; testing-evaluation activities should be organized as relevant for distance education, and parents should prepare home environment as suitable for distance education for students. Can (2020) emphasizes that there are insufficient issues on testing-evaluation and feedback in distance education process conducted via TV channels. MoNE decided in this process that the autumn semester course marks of students would be used to evaluate them in distance education process and they would be in upper grade regardless of their marks. It can be said that this decision causes a decrease on students’ attendance and interests for the online courses. For this reason, as an important element in distance education, correct testing-evaluation activities should be taken into consideration carefully in this process. Yılmaz et.al (2020) state in their study that a number of parents indicate that they dissatisfy on course hours in EBA platform and they cannot create a learning atmosphere for their children at home. The number courses especially presented via TRT EBA channels can be enriched and the course hours can be organized as considering learning conditions at home. Additionally, updating teaching programs properly for distance education and enriching contents of the courses are needed in this process.

It is foreseen that pandemic process will go on for a while and schools will continue to be affected by this process. Like all countries in the world, Turkey also is blindsided in this pandemic crisis, however Turkey struggles to continue education with rapid precautions in this period. Creating a model for distance education as considering the continuity of pandemic process is seen as significant in this era. After this global pandemic disease, countries start to take precautions in terms of their own opportunities and they try to continue distance education via technological devices like TV, radio and digital platforms as synchronous or asynchronous ways. Besides, there are some examples for countries which take different precautions in this process. Chile and Portugal, for instance, printed written materials for students who are living in disadvantaged regions and they tried to deliver these materials regularly for these students. China and France tried to supply technological devices and internet connection for students who do not have internet connection or computer (Chang & Satako, 2020). UNESCO gives some suggestions for all countries in order to conduct a successful distance education. It suggests to countries that they should make some preparations on technology, content, pedagogy and monitoring-evaluation activities in order to supply equality in education for everybody in pandemic era-distance education process. Technological preparation consists of supplying internet connection, radio, TV and digital tools for distance education activities at homes; content preparation consists of gaining access to printed teaching and learning materials which are prepared suitable for national curriculum and can be presented via online platforms, TV programs etc.; pedagogical preparation consists of improving technology usage of teachers and parents; monitoring-evaluation preparation consists of the studies based on evaluating the accessibility of distance education, teaching process and learning outcomes (UNESCO, 2020b). Within this scope, the first module of the designed distance education model in this study is seen as very significant. In distance education preparation module, it is aimed to supply equality of opportunities in education, to increase the effectiveness of distance education and to support all the education partners and to make them ready for this process. In the dimension of technological preparation, enhancing platforms and supplying technological

opportunities for students are suggested to supply the accessibility of distance education. In educational preparation dimension, it is suggested that a suitable teaching program should be organized for distance education; teaching methods and approaches, testing-evaluation criteria and digital-printed materials that are used in distance education should be determined and also developed. As for techno-pedagogical preparation dimension, it is suggested that teachers and parents should be trained; their knowledge and proficiency on the use of technology should be enriched and they are pedagogically supported for education process conducted at home. The percentages of realizing these preparations affect distance education process directly. In the second module, conducting distance education process as synchronously or asynchronously is suggested. However, the attendance of synchronous participation is suggested as much as possible; for this aim, it is suggested that the synchronous courses should be applied in rarefied classes; the interaction between teachers and students should be supported; feedback should be given simultaneously, and game or activity-based course contents should be designed for students. As for asynchronous distance education, the use of TV, radio, online course recordings and digital platforms like EBA, Morpa, Okulistik etc. is suggested in this process. Distance education presented via TV channels has a significant role for students especially who live in disadvantaged regions in terms of problems in platforms and accessibility. For this reason, it is suggested that instead of using one channel for all grades in primary school levels, there should be a specific channel for each one of the different grades. Thanks to these channels, it is also suggested that cognitive, emotional and psychomotor skills of students can be improved as designing some courses based on fine arts, sport, music and physical education. In asynchronous courses, the main subjects such as the use of sign language, subtitles and voices for visual instruments should be taken into consideration for students who need a special education. In the third module, it is aimed to be helpful for supporting guidance services, and it is also aimed that, thanks to the third module, education partners think that they are not alone in this process and they can find a support for every time. Therefore, it is suggested that three different forums should be created here and thanks to these forums, it is again suggested by the researchers that the interaction between the partners should be developed; guidance services should go on their facilities as using digital or printed materials; training and guiding services should continue for parents and teachers; printed materials should be delivered to students who cannot reach the opportunities for distance education; regional control and technical support mechanisms should be founded; the accessibility of distance education should be control via these new mechanisms; and a call-center should be installed in this process.

In conclusion, distance education and learning applications are the most significant elements in order to supply the continuity of education in pandemic process. For this reason, improving the effectiveness of distance education and finding solutions for the problems faced in this process are some of the priority targets in all countries. Turkey is, also, going on the studies in this field with the collaboration of Ministry of National Education and some other ministries. In this difficult period, a road-map is needed for the aim of directing this process correctly and effectively, and educational activities should go on being active in this process as adopting equality of opportunities in education as a basic principal. It is thought that the distance education model which is specifically designed for this study by the researchers as collecting data on the views of practitioner teachers and expert instructors, searching related literature and analyzing other researches in this issue can draw a road-map for this process.

Suggestions

- Countries should search on the cases of having informative technologies and using them in all houses in which there are active students, and in this sense, the necessary support should be supplied.
- The active participation of all partners should be ensured in distance education process and countries should always supply the necessary guidance services for partners.
- The countries, at the national level, should organize their teaching programs in accordance with distance education.
- It is needed to support of carrying out and supporting projects on the equality of opportunity in education.

- Digital platforms based on enriched and interactive contents should be presented for students and these platforms should be specific for each one of the grades in education.

References

- Anderson, J. (2020, March 30). *The coronavirus pandemic is reshaping education*. Quartz. <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/>.
- Arik, B. M. (2020, April 15). Effects of coronavirus're Education in Turkey - IV | How does the digital divide affect distance education?. *Education Reform Initiative*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/koronavirusun-egitime-etkileri-iv-dijital-ucurum-uzaktan-egitimi-nasil-etkiliyor/#>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları [Coronavirus (Covidien-19) pandemic and pedagogical implications: open and distance education applications in Turkey]. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/55662/761354>
- Chang, G. C. & Yano, S. (2020, March 24). How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures. *World Education Blog*. <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/24/how-are-countries-addressing-the-covid-19-challenges-in-education-a-snapshot-of-policy-measures/>
- Creswell, J. W. (2016). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (M. Bütün and S. B. Demir, Trans.; 3rd ed.). Siyasal Yayınevi. (Original work published 2013)
- Giannini, S. & Albrectsen, A. B. (2020, March 31). *Covid-19 school closures around the world will hit girls hardest*. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest>.
- Hopegood, S. (2020, April 3). Coronavirus: Our principles, values, and shared humanity. *Worlds of Education*. https://www.worldsofeducation.org/en/woe_homepage/woe_detail/16719/%C2%AB-coronavirus-nos-principes-nos-valeurs-et-notrehumanit%C3%A9-commune-%C2%BB-par-susan-hopgood.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci [The Covid-19 pandemic and the resulting education process]. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/725274>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook of new methods*. Sage Publications.
- Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G. & Yılmaz, D. (2020). *Veli algısına göre pandemi dönemi: Uzaktan eğitimin sürecinin niteliği* [Pandemic period according to the parents' perception: The nature of distance education process]. Palet Yayınları. <http://paletyayinlari.com.tr/wp-content/uploads/2020/Uzaktan-egitim-surecinin-niteliği.pdf>
- Reimers, F. M. & Schleicher, A. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020*. OECD Publishing. https://www.hm.ee/sites/default/files/framework_guide_v1_002_harward.pdf
- Özer, M. (2020). Educational policy actions by the ministry of national education in the times of Covid-19. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.722280>
- Rubin, A. & Babbie, E. R. (2016). *Empowerment series: Research methods for social work*. Cengage Learning. <https://www.amazon.com/Empowerment-Research-Methods-Social-MindTap-ebook/dp/B019EB9PR4>
- Saavedra, J. (2020, March 30). Educational challenges and opportunities of the Coronavirus (COVID-19) pandemic. *World Bank Blogs*. <https://blogs.worldbank.org/education/educational-challenges-and-opportunities-covid-19-pandemic>.
- Salman, U. A. (2020, April 24). Effects of coronavirus're Education in Turkey - V | Students explain the digital divide. *Education Reform Initiative*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/turkiyede-koronavirusun-egitime-etkisi-v-dijital-ucurumu-ogrenciler-anlatiyor/>.
- Tashakkori, A. & Teddlie, C. (2010). *Sage handbook of mixed methods in social & behavioral research* (2nd ed.). Sage Publications. <https://dx.doi.org/10.4135/9781506335193>
- Telli Yamamoto, G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi [The Coronavirus and the rising of online education]. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>

- Türkiye İstatistik Kurumu (2020, August). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679)
- UNESCO (2020a, March 27). *Teacher Task Force calls to support 63 million teachers touched by the COVID-19 crisis*. <https://en.unesco.org/news/teacher-task-force-calls-support-63-million-teachers-touched-covid-19-crisis>.
- UNESCO (2020b, April 17). *Distance learning strategies, what do we know about effectiveness?* https://en.unesco.org/sites/default/files/unesco-covid-19_ed-webinar-5-concept-note-en.pdf.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences] (10th ed.). Seçkin Yayıncılık.
- Yaman, B. (2021). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Türkiye ve Çin’de Uzaktan Eğitim Süreç ve Uygulamalarının İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(Pandemi özel sayısı), 3297 – 3309.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Covid-19 Salgını Sürecinde İlkokullarda Uzaktan Eğitimin Geleceği

Sabri SİDEKLİ ¹, Sedat ALTINTAŞ ², Esra ÇETİN ALTINTAŞ³

Öz

Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgını sürecinde Türkiye’de ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ve öğretmenler ile öğretim elemanlarının görüşlerinden yola çıkarak bir uzaktan eğitim modeli önerisi sunmaktır. Bu araştırmada, nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 139 sınıf öğretmeni ve 58 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre öğretmenler, pandemi döneminde Türkiye’de uygulanan uzaktan eğitim sürecini genel olarak yeterli ve sürece en uygun çözüm olarak değerlendirmiştir. Pandemi döneminde eğitim sürekliliğini sağlamak için açık ve uzaktan eğitim uygulamaları en önemli araçtır. Bu nedenle uzaktan eğitimin verimliliğini sağlayabilmek ve süreç içinde yaşanabilecek sorunlara acil çözümler üretebilmek tüm ülkelerin başlıca hedeflerindendir. Zorlu bir süreçten geçerken, bu süreci doğru ve etkili yönetebilmek adına bir yol haritasının çizilmesi ve bu doğrultuda eğitimde fırsat eşitliğini temel ilke olarak benimseyip eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesini sağlamak gerekmektedir. Bu çalışmada uzaktan eğitimin uygulayıcıları olan öğretmenler ile alan uzmanı öğretim elemanlarının görüşleri, ilgili alan yazın ve diğer ülkelerin yaptığı uygulamalar incelenerek oluşturulan uzaktan eğitim modelinin bir yol haritası olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Covid-19
Uzaktan eğitim
Uzaktan eğitim modeli
İlkokullar
Öğretmenler

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 15.06.2021

Kabul Tarihi: 05.07.2021

E-Yayın Tarihi: 31.12.2021

¹ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, ssidekli@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3202-6451>

² Araştırma Görevlisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, sedataltintas@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4637-561X>

³ Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi, Türkiye, esractn_48@windowslive.com, <https://orcid.org/0000-0002-8810-4079>

Giriş

2019 Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan, 2020 yılı itibari ile nerdeyse tüm dünyayı etkisi altına alan ve bir pandemi haline dönüşen Covid-19 (yeni tip koronavirüs) salgını tüm insanlığını tehdit etmeye devam etmektedir. Haziran 2021 itibariyle dünyada ki vaka sayıları 175 milyonu aşmış ve salgın nedeniyle yaklaşık 3.6 milyon insan hayatını kaybetmiştir. Salgının başlamasıyla birlikte dünya genelinde küresel ekonomiyi ve sosyal hayatı derinden etkileyecek seyahat yasakları, evde kal çağrıları, karantina, iş yerlerinin geçici olarak kapatılması, eğitime ara verilmesi gibi salgının yayılmasını engelleyici tedbirler alınmaya başlanmıştır. Salgın sürecinde başta ekonomik faaliyetler olmak üzere en çok etkilenen alanlardan birisi de eğitim-öğretim faaliyetleri olmuştur. Eğitim-öğretim faaliyetleri, dünya çapında milyonlarca öğrenci, öğretmen ve velilerin günlük ana faaliyetlerinden biri olarak büyük ölçüde etkilenmiştir (Hopegood, 2020; OECD, 2020; Saavedra, 2020; UNESCO, 2020a; Telli Yamamoto ve Altun, 2020; Yaman, 2021). UNESCO tarafından sunulan verilere göre 2020 Mart ayı itibari ile 195 ülkede yaklaşık 63 milyon eğitimci ve 1,5 milyardan fazla öğrenci salgından etkilenmiş ve okullar kapatılarak farklı yollarla eğitimin devam ettirilmesine çalışılmıştır (UNESCO, 2020a).

Türkiye'de ilk Covid-19 vakasının 11 Mart 2020 tarihinde görülmesi üzerine Sağlık Bakanlığı tarafından kurulan Bilim Kurulu tavsiyeleri ile hemen her alanda hızlıca tedbirler alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) Sağlık Bakanlığı ile yaptığı koordineli çalışmalar sonucunda 16 Mart 2020 tarihinden itibaren ilk, orta ve lise düzeyinde ki okullarda 2 hafta (1 haftası ara tatil, 1 haftası uzaktan eğitim) yüz yüze eğitime ara verilmesine karar verilmiştir. Daha sonra salgının seyrinin kötü gidişatından dolayı okullarda bahar döneminin tamamen uzaktan eğitimle tamamlanmasına karar verilmiştir. Ayrıca, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 13 Mart 2020 tarihinde tüm yükseköğretim kurumlarında eğitime 3 hafta süre ile ara verildiği duyurulmuştur. YÖK başkanının yaptığı ikinci bir duyuru ile 2020 bahar döneminin tamamen uzaktan eğitim ile gerçekleştirileceği ilan edilmiştir (YÖK, 2020). Tüm eğitim kademelerinde yüz yüze eğitimin sonlandırılması ile Türkiye'de yaklaşık 25 milyon öğrenci durumdan etkilenmiştir. İlkokul düzeyinde ise yaklaşık 6 milyon öğrenci okullarından ve öğretmenlerinden uzak kalmıştır. Giannini ve Lewis'e (2020) göre, hızla yayılan virüs bağlamında okulların kapanması, hem hastalığın yayılmasını yavaşlatmak, hem sağlık sistemlerindeki yoğunluğu azaltmaya yardımcı olmaktadır. Okulların kapanması ile birlikte eğitim-öğretimin uzaktan yapılacak olması eğitimde fırsat eşitsizliklerinin artması yanı sıra bazı dezavantajlar ve sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle yoksul ve geri kalmış bölgelerde birçok çocuk ve gencin okullarda kendilerine sunulan sağlıklı yemeklere erişimini kaybedeceği, ekonomik sorunlar yaşayacağı, sosyal strese maruz kalacağı, okula kayıt ve bitirme oranlarının düşük olduğu yoksul ve geri kalmış bölgelerde kadınların ve kız çocuklarının eğitimi ve geleceği üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği belirtilmektedir (Giannini ve Albrectsen, 2020). Chang ve Satako (2020) ise pandeminin, eğitim üzerinde teknoloji tabanlı öğrenmede erişim sorunları, öğretmen eğitimlerinin yürütülememesi, uzaktan eğitimin velilere yük getirmesi, çocukların ve gençlerin sosyal etkileşimini azaltması gibi etkilerinin olacağını belirtmiştir.

Covid-19 salgınının dünya genelinde eğitim üzerindeki önemli etkileri ile birlikte açık ve uzaktan öğrenme ihtiyacı ve yaklaşımı ön plana çıkmıştır. Okulların kapatılması ve uzaktan eğitime geçilmesi hükümetlere, öğretmenlere, öğrencilere ve velilere yeni sorumluluklar ve görevleri beraberinde getirmiştir (Chang ve Satako, 2020). Ülkeler eğitim-öğretimin kesintiye uğramaması için kendi imkânları doğrultusunda teknolojik altyapısı ve gelir düzeylerine göre farklı uygulamalar ve tedbirler almıştır. Önceden duruma hazırlıklı olan ülkelerde, eğitim teknolojileri altyapıları ile uzaktan eğitim süreci işletilmiş, bazı ülkelerde çevrimiçi platformlar kullanılmış, bazı ülkelerde ise internet, radyo, mobil telefonlar ve televizyon gibi kitle iletişim araçları uzaktan eğitim araçları olarak kullanılmıştır. Öğretmenler bu yeni süreçte öğrencilerle iletişimlerini, etkileşimlerini ve öğretim yöntemlerini değiştirmiş ve dijitalleşen eğitime ayak uydurma çabasına girmişlerdir (Kırmızıgül, 2020).

Türkiye'de salgın sürecinde MEB, uzaktan eğitim için öğretmen ve öğrenciler tarafından daha öncede kullanılan Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) ana platform olarak seçmiştir. EBA, Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından Fatih projesi kapsamında 2011-2012 eğitim öğretim döneminde dijital imkânlardan faydalanmak için geliştirilen bir dijital

eğitim platformudur. Bu platformda, okul öncesinden ortaöğretim kademesine kadar çeşitli öğretim materyalleri, videolar, e-kitaplar, testler, etkinlikler vb. içerikler bulunmaktadır (Özer, 2020). EBA aynı zamanda dinamik bir platform olarak öğretmenlerin öğrencilerle etkileşim kurmasına, öğrencilere ödevlendirme yapmasına ve takip etmesine, canlı ders anlatımına imkân sağlamaktadır. EBA dijital altyapısı örgün eğitimi tamamlayıcı bir sistem olarak tasarlanmış olması nedeniyle salgın sonrası tüm eğitimin online yapılmasını sağlayacak kapasiteye sahip değildi ve bu nedenle MEB kendisine tahsis edilen 3 TRT kanalı (TRT-EBA Tv) üzerinden video dersler ile belli bir program çerçevesinde uzaktan eğitimi devam ettirmiştir. Salgın sürecinde Türkiye’de MEB tarafından yürütülen çalışmalar şu başlıklar altında toplanabilir (Özer, 2020; Kırmızıgül, 2020; Can, 2020; Telli Yamamoto ve Altun, 2020);

- EBA Altyapısının Güçlendirilmesi
- TRT-EBA Tv kanallarının hayata geçirilmesi ve içeriklerinin hazırlanması
- Öğrencilere Ücretsiz İnternet Erişimi
- 8. Sınıf ve 12. Sınıf Öğrenciler için Canlı Kurslar
- Lise Giriş Sınavı İçeriğinin Gözden Geçirilmesi ve Öğrencilerin Otomatik Kaydı
- Uzaktan Eğitim ile Öğretmenlerin Mesleki Gelişimini Destekleme
- Öğrencilerin ve Velilerin Psikolojik Dayanıklılığını ve Refahını Destekleme
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Üretim Kapasitesinin Artırılması

Türkiye, Covid-19 salgını döneminde eğitim alanında tedbirleri çok hızlı olarak böyle kriz durumlarına karşı hazır olduğunu göstermiştir. Milyonlarca öğretmen, öğrenci ve veli işbirliği ile uzaktan eğitim sürecini yürütmüştür. Ancak her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de uzaktan eğitim süreçlerinde yaşanan sorunlar da olmuştur. Covid-19 salgını sürecinde ülkelerin eğitim uygulamaları ile ilgili araştırmalar yapılmaya devam etmektedir. Yapılan çalışmalar genel olarak var olan durumu betimlemeye yönelik ülkelerin salgın sonrası almış olduğu eğitim politikaları kararlarını içermektedir (Özer, 2020; Kırmızıgül, 2020; Can, 2020; Telli Yamamoto ve Altun, 2020; Hopegood, 2020; Chang and Satako, 2020). Pandeminin tüm dünyada sona ermediği ve ülkelerin salgında ikinci dalgayı bekledikleri için eğitimde alınabilecek tedbirlere yönelik çalışmalarına devam ettikleri bilinmektedir. Genel olarak akıllarda, salgın devam ederse eğitim-öğretim nasıl devam ettirilecek sorusu yer almaktadır. Bu nedenle ülkelerin salgın döneminde vermiş oldukları eğitim hizmetlerinin niteliğini incelemeleri, yaşanan sorunları belirlemeleri ve çözüm üretmeleri önemli görülmektedir. Bu amaçla yapılan bu çalışmada, Covid-19 salgını sürecinde Türkiye’de ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ve öğretmenler ile öğretim elemanlarının görüşlerinden yola çıkarak bir uzaktan eğitim modeli önerisi sunmak amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır;

1. Pandemi döneminde, ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Pandemi döneminde, ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar nelerdir?
3. Pandemi döneminde, ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?
4. Pandemi döneminin devam etmesi durumunda 2020-2021 eğitim öğretim dönemi ve sonrası için nasıl bir uzaktan eğitim modeli geliştirilebilir?

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) varlığını hissettiğimiz ancak ayrıntılı bir bilgiye sahip olmadığımız bir olgu ile ilgili olarak kişilerin deneyimlerinden hareketle derinlemesine bir anlayışa sahip olmak amacıyla yapılan araştırmalardır (Creswell, 2015). Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu deneyimleyen ve bu olguyu yansıtabilecek katılımcılardan oluşmalıdır (Yıldırım ve Şimşek,

2016). Bu çalışmada salgın sürecinde uzaktan eğitim olgusuna yönelik ilkökul öğretmenlerinin ve öğretim elemanlarının görüşleri incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu

Olgubilim araştırmalarında bir olguyu tecrübe etmiş ögelere ihtiyaç duyulduğu için genelde amaca yönelik örnekleme yöntemi tercih edilir (Rubin ve Babbie, 2016). Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Olgubilim araştırmalarında ölçüt temelli yöntemle seçilen örneklem, incelenen olguya ilişkin tecrübelerle sahip bireyleri temsil etmesi açısından oldukça kullanışlıdır (Tashakkori ve Teddlie, 2010). Bu bağlamda araştırmada öğretmenlerden oluşan çalışma grubu belirlenirken katılımcıların ilkökul öğretmeni olmaları, özel ve ya devlet okullarında görev yapıyor olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Diğer bir çalışma grubunu oluşturan öğretim elemanlarının ise eğitim fakültelerinde görev yapmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcı öğretmenlerin demografik özellikleri

Demografik özellikler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	32	23,02
	Erkek	107	76,98
Mesleki kıdem	1-5 yıl	31	22,30
	6-10 yıl	28	20,14
	11-15 yıl	23	16,55
	16 ve üzeri yıl	57	41,01
Okutulan sınıf düzeyi	1. sınıf	46	33,09
	2. sınıf	21	15,11
	3. sınıf	30	21,58
	4. sınıf	33	23,74
	Birleştirilmiş sınıf	9	6,47
Görev yapılan okul türü	Köy okulu	43	30,94
	Merkez okul	79	56,83
	Özel okul	17	12,23
Toplam		139	100

Tablo 2. Katılımcı öğretim elemanlarının demografik özellikleri

Demografik özellikler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	23	39,66
	Erkek	35	60,34
Akademik unvan	Prof. Dr.	23	39,66
	Doç. Dr.	16	27,59
	Dr. Öğr. Üyesi	6	10,34
	Öğr. Gör.	7	12,07
	Arş. Gör.	6	10,34
Toplam		58	100

Veri toplama araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan online görüşme formu kullanılmıştır. Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Online görüşme formunda katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorular ve araştırmanın amacına yönelik 4 açık uçlu soru yer almaktadır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular aşağıda sunulmuştur;

1. Pandemi döneminde, ilkökullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

2. Pandemi döneminde, ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar nelerdir?
3. Pandemi döneminde, ilkokullara yönelik uygulanan uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?
4. Pandemi döneminin devam etmesi durumunda 2020-2021 eğitim öğretim dönemi ve sonrası için nasıl bir uzaktan eğitim modeli önermektediresiniz?

Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Nitel araştırma verileri, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamada analiz edilmektedir. Araştırmacılar tarafından bu aşamalara göre veriler analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliği sağlamak için inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik kavramları kullanılmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgu 3 farklı temada toplanmıştır. Bu temalar, uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri başlıklarıdır. Ayrıca öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının görüşlerinden faydalanılarak uzaktan eğitime yönelik bir model önerisi sunulmuştur.

Uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi temasında sürecin yeterliği, altyapı ve erişim olanakları, uzaktan eğitim paydaşları ve eğitim öğretim süreçleri kategorileri elde edilmiş ve bu kategorilere ait kodlar ile frekanslar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3:Uzaktan eğitim sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi	Sürecin yeterliği	Yeterli	28
		Kısmen yeterli	10
		Yetersiz	18
	Altyapı ve erişim	Sürece uygun çözüm	15
		Yetersiz altyapı	9
		Teknolojik imkânsızlıklar	9
		EBA TV ile erişim kolaylığı	8
		Canlı ders	8
		Sosyoekonomik farklılıklar	8
		Erişim sorunları	5
	Paydaşlar	Veli işbirliği	12
		Öğrenci katılımı	10
		Öğrenci motivasyonu	9
		Öğretmen	5
	Eğitim-öğretim süreçleri	Fırsat eşitsizliği	15
		Eğitimde süreklilik	10
		Etkileşim	7
		Ortam	5
		Ders saati yetersizliği	5
		Aktif içerik	5
		Anında dönüt	3

Pandemi döneminde Türkiye’de uygulanan uzaktan eğitim sürecine yönelik öğretmen görüşleri sürecin yeterliği, altyapı ve erişim, paydaşlar ve eğitim-öğretim süreci olmak üzere 4

kategoride toplanmıştır. Öğretmenler genel olarak süreci yeterli bulduklarını, mevcut altyapı ve olanaklarla bu olağanüstü dönemde sürece uygun çözümler üretildiğini belirtmişlerdir. Türkiye'nin sahip olduğu teknolojik altyapısı göz önüne alındığında bölgesel olarak altyapı yetersizliklerinin olduğunu ve sosyoekonomik farklılıklardan kaynaklı teknolojik imkânsızlıkların eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olduğunu ancak televizyon kanalları aracılığıyla ve canlı derslerle eğitime devam edilmesinin eğitimde sürekliliği sağladığı belirtilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin en önemli öğelerinden olan paydaşlar kategorisinde veli işbirliğinin, öğrenci katılım ve motivasyonunun ve öğretmenlerin sürece aktif katılımlarının önemine yönelik görüşler belirtilmiştir. Eğitim-öğretim süreçleri kategorisinde ise uzaktan eğitimde yeterince etkileşimin sağlanamadığı, TV kanalları ile sunulan derslerin içeriğinin daha aktif olması ve sürelerinin arttırılması gerekliliğine, evde öğrencilerin ders çalışma ortamlarının önemine yönelik görüşler belirtilmiştir. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecini değerlendirmelerine yönelik görüşlerinden alıntılar aşağıda sunulmuştur;

Ani bir durum olmasına rağmen hızlı ve etkili çözümler, uyarlamalar yapıldığını düşünüyorum. Sürekli gelişim halindeydi. Ancak eğitim öğretim çalışmaları velilerin, çocukların ve öğretmenlerin gönüllülük esasına bırakılmasını uygun bulmuyorum. Gönüllü olan öğretmen, öğrencileri ile sürekli iletişim halinde oldu.

Televizyon aracılığı ile uzaktan eğitime erişim daha kolay oldu. Ancak internet aracılığı ile yapılan EBA uzaktan eğitimi, herkesin internet ve bilgisayara erişimi mümkün olmadığından, internet ve bilgisayar kullanım becerisi yeterli olmadığından hedefine tam olarak ulaşamadı.

İlk defa karşılaşılan bir durum olmasına karşın milli eğitim gayet iyi yürüttü bu çalışmayı. Ancak bazı öğretmenlerin inisiyatifi ile daha etkili çalışmalar yürütüldü.

Merkezi yerlerde bir nebze de olsa verim alınmış olabilir fakat güneydoğu ve doğu bölgelerinin özellikle kırsal kesimlerinde bu sürecin işlemediğini gördüm.

Verimli olabilirdi ancak ülkemizdeki fırsat eşitsizliğinin olması her çocuğun eğitim sürecine dâhil olmasını olumsuz etkiledi. Ayrıca velilerin bir kısmının duyarsız olması da süreci olumsuz etkilemiştir.

Yüz yüze eğitim kadar etkili olmasa da en azından çocukların ders disiplininden uzaklaşmamları adına okul yerine uygulanan eğitim süreci olarak görüyorum.

İlk yapılaşa göre iyiydi. Ama oyunlarla, müziklerle daha eğlenceli, dikkat çekici hale getirilebilir.

Tablo 4: Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar	Altyapı ve erişim	İnternet erişimi	35
		Teknolojik imkânsızlıklar	24
		Sosyoekonomik farklılıklar	21
		EBA erişimi	12
		Altyapı eksikliği	8
		Bağlantı sorunları	7
		EBA canlı ders	4
	Paydaşlar	Teknoloji bilgisi	29
		Veli işbirliği	23
		İletişim kurma	18
		Öğrenci ilgisi	15
		Aktif katılım	15
		Öğrenci motivasyonu	10
	Eğitim-öğretim süreçleri	Ölçme değerlendirme	11
		Ortam	10
		Geri dönüt	10
		Etkileşim	10
		Ders süreleri	6
		Ders saatleri	5
		İçerik	5
		Ders anlatım hızı	3

Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen görüşleri altyapı ve erişim, paydaşlar ve eğitim-öğretim süreci olmak üzere 3 kategoride toplanmıştır. Öğretmenler altyapı ve

erişim kategorisinde uzaktan eğitim sürecinin en önemli sorununun altyapı eksikliği, sosyoekonomik farklılıklardan kaynaklı internet erişimi ve teknolojik imkânların yetersizliği ve ana platform olan EBA'ya erişimin olduğunu belirtmişlerdir. Paydaşlar kategorisinde ise öğretmen, öğrenci ve velilerin yeterli teknolojik bilgiye sahip olmadıklarını, veli ile işbirliğinin sağlanmadığını ve öğrencilerin katılım, motivasyon ve ilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim-öğretim süreçlerinde ise ölçme değerlendirilmeden kaynaklı sorunların yaşandığını, ev ortamının uzaktan eğitime uygun olmadığını, etkileşimin ve geri dönütün sağlanmadığını, ders süreleri ve saatlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca televizyon kanalları aracılığıyla verilen uzaktan eğitim içeriğinin ve derslerin anlatım hızının sorun olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik görüşlerinden alıntılar aşağıda sunulmuştur;

Eba oldukça güzel bir platform olmasına rağmen her öğrencime ulaşamadım. Bunun nedeni de internet eksikliği ya da ailenin teknoloji kullanımını bilmemesi.

Ailelerin interneti olmadığı için sınıfın yüzde yirmisi ancak katılabildi. Yüzde seksene hedef kitleye ulaşılamadı

Bu süreçte gerek çevrimiçi derslerimizde olsun gerek Eba TV'de yapılan dersler çocuklarımızın ilgisini çekmediğini fark ettim. Ayrıca bu süreçte kendilerini okul/sınıf ortamında hissetmedikleri için öğrenmeye pek açık değillerdi.

Bulunduğum bölgede yaşanan en büyük sorun internet erişimi. Sosyoekonomik düzeyi düşük bölgede çalışıyorum telefona zorla kontör yükleyen velilerim var olan internet paketini çocuklar için kullanmak istemiyor. Milli Eğitim Bakanı'nın herkes sınıf geçecek demesi de öğrencilerin ilgilerini baltaladı biraz.

Eba programının bağlantı sorunları, herkesin evinde yeterli internetin olmaması fırsat eşitliğiyle çelişkilidir. Küçük sınıfların erken saatlerde Eba'da canlı ders almaları, derse olan adaptasyonlarını çok düşürüyor.

İlk sorun her öğrencinin sanal ortama kolay erişebileceği bir aracının bulunmaması. Daha sonra ücretsiz internet erişimi. Öğretmenlerin teknoloji ile olan bağlarının zayıf olması. Alternatif uygulamaları kullanma konusundaki yetersizlikleri.

Tablo 5: Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri	Altyapı ve erişim	Ücretsiz internet	25
		Güçlü altyapı	15
		Teknolojik imkân desteği	14
		EBA'nın geliştirilmesi	8
		Fırsat eşitliğinin sağlanması	7
		Kontrol mekanizmaları	5
	Paydaşlar	Veli eğitimi	22
		Teknoloji eğitimi	21
		Derse katılım zorunluluğu	15
		Veli işbirliği	11
		Öğretmen eğitimi	10
	Eğitim-öğretim süreçleri	Canlı ders	22
		Zengin içerik	14
		Ders sürelerinin uzatılması	14
		Ders saatlerinin planlanması	12
		Ölçme değerlendirme	10
		Ortam düzenlenmesi	9
		Oyun temelli öğretim	8
		Seyreltilmiş sınıflar	5

Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmenlerin çözüm önerileri altyapı ve erişim, paydaşlar ve eğitim-öğretim süreci olmak üzere 3 kategoride toplanmıştır. Öğretmenler, altyapı ve erişim kategorisinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik her öğrenciye ücretsiz ve sınırsız internet erişimin sağlanmasını ve fırsat eşitsizliğinin önüne geçilebilmesi için öğrencilere teknolojik imkân desteğinin sağlanmasını, EBA alt yapısının güçlendirilmesini ve bir kontrol mekanizmasının oluşturulmasını önermişlerdir. Paydaşlar kategorisinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin teknoloji

kullanımı yeterliklerini arttırmaya yönelik eğitimler verilmesi, canlı derslere katılım zorunluluğunun getirilmesini ve veliler ile işbirliğinin sağlanabilmesi için çalışmaların yürütülmesini önermişlerdir. Eğitim-öğretim süreçleri kategorisinde ise eğitim öğretime seyretilmiş sınıflarda canlı dersler ile devam edilmesini, EBA ve EBA TV içeriklerinin zenginleştirilmesini ve daha çok öğrenciyi aktif edebilecek oyun temelli içeriğin geliştirilmesini, öğrencilerin uzaktan eğitime katıldıkları ortamların düzenlenmesini, uygun ölçme-değerlendirmelerin yapılmasını, günlük ders sayılarının arttırılmasını ve ders saatlerinin düzenlenmesini önermişlerdir. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri görüşlerinden alıntılar aşağıda sunulmuştur;

İnterneti eğitim amaçlı kullanıma dair eğitimler verilmeli veli ve öğrencilere. Uzaktan eğitim ülkenin her yerinde standart ve eşit erişim imkânıyla sunulmalıdır.

Canlı derslere 1. ve 2. sınıfların da dâhil edilmesi ve en az günde 4 kere 40'ar dakikalık zaman dilimlerinde yapılması gerekirdi. Ayrıca öğrencilere Eba kullanımı için sınırsız internet sağlanabilirdi. Eba programının uyumsuzluğu çözümlenebilirdi. Küçük sınıfların 11.00'den sonra Eba'da canlı ders almaları yerinde olurdu.

Canlı derslere ağırlık verilmeli, canlı ders saatleri düzenlenmeli. Bazı ders saatlerinin çok erken saatlerde olduğunu biliyorum. Bu katılımı etkilediğini düşünüyorum. EBA ya girişlerde bazı sıkıntılar oluyor. Çalışma yüklemek çok zor olabiliyor. Alt yapısı güçlendirilmeli. Öğrencilerin derslere devamının sağlanması gerekiyor. Veliler uzaktan eğitimi hiç ciddiye almamaktadır. Uzaktan eğitimin bir geçerliliği olmalıdır.

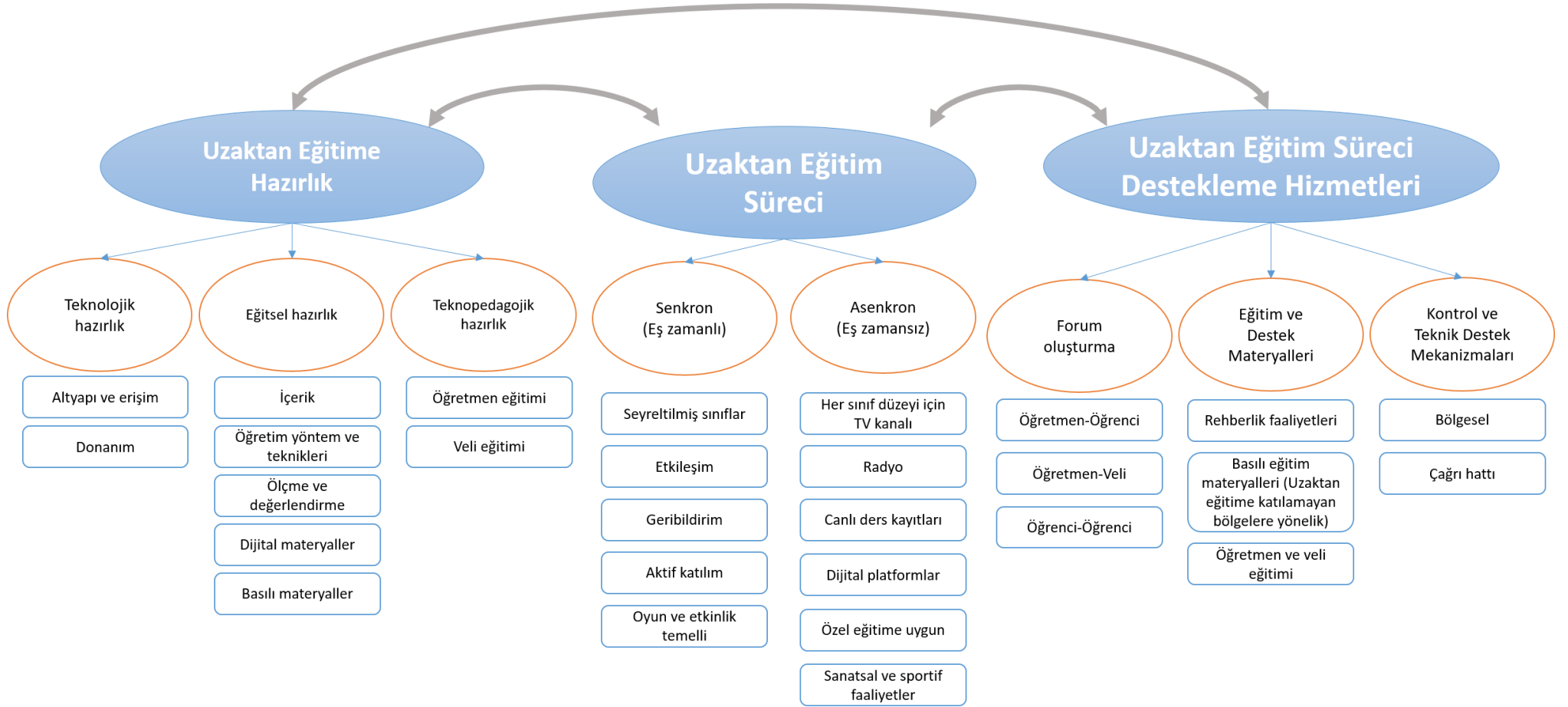
Derslere yönelik interaktif içerikler hazırlanabilir, Eba kütüphane içeriği zenginleştirilebilir. Öğretmenlere Eba üzerinde canlı sınıf imkânları sağlanabilir. Ders dışında dikkat/zekâ çalışmaları, çeşitli oyunlarla öğrenci motivasyonu sağlanabilir. İnternet imkânı olmayan öğrencilere yönelik internet imkânlarının sağlanması gibi öneriler sayılabilir.

Her ne kadar teknoloji çağında olsak da çocuklarımıza uzaktan eğitiminde yararlı olabileceğini ifade eden çalışmalar yapılabilir. Eba uygulaması geliştirilebilir ve ulaşılabilirliği daha kolay hale gelebilir. Bu süreçler ile ilgili hem biz öğretmenler için hem de bu süreçte yardımlarına daha çok ihtiyaç duyduğumuz ailelere konu ile ilgili eğitimler verilebilir.

Uzaktan eğitimin kontrol tarafında etkili olan sınıf öğretmenlerinin düzenli çalışmaları ve bu çalışmaların da üst makamlar tarafından kontrol edilmesi yapılan uzaktan eğitim çalışmalarının verimini artırabilir.

Velilerin böyle bir durum karşısında nasıl davranacaklarına öğrencilere nasıl yardımcı olacaklarına yönelik rehberlik hizmeti. Teknik sorunlar için proje geliştirip dezavantajlı öğrencilere tablet dağıtılmalı. İnternet firmaları ile anlaşma yapıp sadece EBA ve uzaktan eğitim için kullanmalarına olanak tanınan şifreli internet verilmeli. Öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları arttırılmalı.

Pandemi sürecinin uzun sürmesi ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin açık ve uzaktan eğitim uygulamaları ile devam ettirilmesi durumunda ilkokullarda nasıl bir uzaktan eğitim süreci devam ettirilmelidir sorusuna öğretim elemanlarının ve öğretmenlerin görüşleri ortak noktalarda birleşmektedir. Katılımcılar genel olarak derslerin senkron yapılmasını, öğrencilerin senkron derslere katılımlarının üst düzeyde olmasının sağlanmasını, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için gerekli tedbirlerin alınmasını, etkinlik ve oyun temelli bir içeriğin oluşturulmasını, web 2.0 araçlarının etkin kullanılmasını, teknolojik yetersizliklerin yaşandığı bölgelere basılı materyaller ile destek verilmesini, EBA dışında farklı portallarında kullanılmasını ve özel eğitime gereksinim duyan bireylerin ihtiyaçlarına cevap veren bir model oluşturulmasını önermektedirler. Bu doğrultuda katılımcıların görüşleri, ilgili alan yazın ve diğer ülkelerin uygulamaları dikkate alınarak geliştirilen ilkokullar için uzaktan eğitim modeli Şekil 1'de sunulmuştur. Araştırmacılar tarafından geliştirilen uzaktan eğitim modeli üç modül olarak ele alınmıştır. Uzaktan eğitime hazırlık, uzaktan eğitim süreci ve uzaktan eğitim süreci destekleme hizmetleri olarak üç ayrı modül tasarlanmıştır. Modelin başarısı her modülün gerçekleştirilme yüzdesine bağlıdır. Uzaktan eğitimin başarılı ve verimli olabilmesi için süreç öncesi gerekli hazırlıkların yapılması, sürecin planlı bir şekilde yürütülmesi ve süreç boyunca gerekli desteklerin sağlanması modelin ana hatlarını oluşturmaktadır.

Şekil 1. İlkokullar için uzaktan eğitim modeli önerisi

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Covid-19 pandemisi sonrasında eğitimde karşılaşılan sorunların çözümünde uzaktan eğitim uygulamaları temel bir öğrenme kaynağı olarak karşımıza çıkmıştır. Örgün eğitimin, tamamen uzaktan eğitim yoluyla verildiği bir sistemle Türkiye’de ilk defa karşılaşılmıştır. Bu yeni sistemin altyapısının güçlendirilmesi, paydaşların bu sisteme adaptasyonunun sağlanması ve paydaşlar arasında olumlu bir iletişim sürecinin oluşturulması sürecin verimliliğini ve başarısını arttırmanın en önemli noktaları olarak görülmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin uygulayıcısı olan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının bu süreci değerlendirmesi, süreçte yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi uzaktan eğitim sisteminin verimliliğini ve kalitesini arttırmaya yönelik önemli bulguları sunmaktadır.

Öğretmenler, pandemi döneminde Türkiye’de uygulanan uzaktan eğitim sürecini genel olarak yeterli ve sürece en uygun çözüm olarak değerlendirmiştir. Uzaktan eğitimin en önemli unsurlarından biri olan altyapı ve erişim olanaklarının yeterli olmadığını ancak bu süreçte televizyon kanalları aracılığıyla uzaktan eğitimde öğrencilere ulaşımın kolaylaştırıldığını belirtmişlerdir. Tüm dünyanın ve Türkiye’nin hazırlıksız yakalandığı bu olağanüstü durum karşısında eğitimin kesintiye uğramaması için çevrimiçi platformlar ve TV aracılığıyla uzaktan eğitim faaliyetlerine devam edilmiştir. Türkiye’de MEB, pandemi sürecinde çok hızlı bir şekilde tedbirler almıştır. Özer (2020), Türkiye’de Covid-19 salgını sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atılan politika adımları başlıklı çalışmada MEB’in eğitimi sürdürmek ve pandeminin olumsuz etkileriyle baş etmek için tüm potansiyelini kullandığını belirtmiştir. Can (2020), MEB’in geçmişe dayanan açık öğretim uygulamaları ve EBA alt yapısı sayesinde bu kriz dönemini geçici bir süre için tamamlayabileceğini belirtmiştir. Öğretmenler, bu süreçte eğitim paydaşları arasında iyi bir iletişim ve iş birliğinin kurulmasının gerekliliğine ancak bu sayede uzaktan eğitimin daha verimli olabileceğini belirtmişlerdir. Chang ve Satako (2020) okulların kapanması ile öğrenme sürekliliğini sağlamak için hükümetlere, öğretmenlere, öğrencilere ve ebeveynlere eşî görülmemiş zor sorumlulukların yüklenildiğini belirtmişlerdir. Salman (2020), velilerin bu süreçteki deneyimlerini sosyo-ekonomik durumlarının, çalışıp çalışmadıklarının ve dijital okuryazarlıklarının şekillendirdiğini belirtmiştir. Öğretmenler, uzaktan eğitim ile eğitimde sürekliliğin sağlandığını ancak sosyoekonomik farklılıklardan ve bölgesel farklılıklardan kaynaklı eğitimde fırsat eşitsizliğinin de arttığını belirtmişlerdir. Öğrencileri internet ortamına taşımak eğitim sistemindeki derin eşitsizlikleri açıkça ortaya koymaktadır (Anderson, 2020). Ailelerin dijital okuryazarlık seviyelerinin, uzaktan eğitimde çocukları için yeterli zamanlarının olup olmasının, sosyo-ekonomik düzeylerinin, evlerinde ki teknolojik imkânlarının eğitimde eşitsizliği neden olabileceği söylenebilir.

Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik öğretmen görüşleri altyapı ve erişim, paydaşlar ve eğitim-öğretim süreçleri olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Öğretmenler, altyapı ve erişim kategorisinde en büyük sorun olarak internet erişimi ve sosyo-ekonomik farklılıklardan doğan teknolojik imkânların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca altyapının yeterli olmadığını bu nedenle EBA’ya erişimde ve EBA üzerinden yapılan canlı derslerde bağlantı sorunlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunlara çözüm olarak her öğrenciye eğitim amaçlı kullanmak üzere ücretsiz ve sınırsız internet erişiminin sağlanmasını, güçlü bir alt yapı ve EBA’nın geliştirilmesini, gerekli kaynakların bulunarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek adına ihtiyacı olan öğrencilere teknolojik imkânların sunulmasını, uzaktan eğitim sürecinde yapılan çalışmaların takip edilmesi içinde kontrol mekanizmalarının kurulmasını önermektedirler. Can (2020) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin internet altyapısının yetersizliği, internet paketlerinin yeterli olmaması, bilgisayar, tablet vb. teknolojik donanımlara sahip olmamaları nedenlerinden uzaktan eğitime katılmakta sorunlar yaşadıklarını belirlemiştir. Telli Yamamoto ve Altun (2020), evlerine gönderilen öğrencilerin internet bağlantısı imkânı ve tablet veya bilgisayar sahibi olmaması durumunda çevrimiçi eğitimleri takip etmelerinin zor olacağını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin uygulandığı bu dönemde hanelerde bireylerin sahip olduğu teknolojik imkânlar çok önem kazanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından paylaşılan hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması 2020 verilerine göre internet erişim imkânı olan hane oranı %90.7’dir. İnternete erişimi en yüksek orana %96.4 ile İstanbul, en düşük orana %81.3 ile Batı Karadeniz bölgesi sahiptir. İnternet erişimine bir diğer açıdan bakmak gerekirse, Türkiye’de ki hanelerin %49,1’i ADSL, kablolu İnternet, fiber vb.

sabit geniş bant bağlantısıyla, %86,9'u ise mobil geniş bant bağlantısıyla internete erişim sağlamaktadır (TÜİK, 2020). Bu durumda Türkiye genelinde ve bölgesel olarak internet erişimi olmayan azımsanmayacak sayıda hane bulunmaktadır. Erişimi olan hanelerinde büyük çoğunluğu mobil ağlar üzerinden internete erişim sağlamaktadır. Özellikle mobil ağlar üzerinden canlı ders bağlantılarının yapılmasının zor ve yayın kalitesinin düşük olacağı bu nedenle bağlantı kopmalarının çok olacağı söylenebilir. Ayrıca mobil ağlar ile erişim sağlayan öğrencilerin internet paketlerinin, MEB tarafından sağlanan ücretsiz 8 GB internete rağmen, yeterli olmayacağı söylenebilir. Burada sorgulanması gereken bir diğer konu ise internet erişiminin olmasının uzaktan eğitime katılım için tek başına yeterli olmayacağıdır. Bu yüzden hanelerde bilişim teknolojileri bulunma oranına da bakmak önemlidir. Türkiye'de masaüstü bilgisayar bulunan hane oranı oldukça düşük (%17,6); taşınabilir bilgisayar bulunan hane oranı (%37,9); tablet bulunan hane oranı %26,7; cep telefonu bulunan hanelerin oranı ise %98,7'dir (Arık, 2020a). Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay ve Yılmaz'ın (2020), Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden 3675 öğrenci velisi ile yapmış oldukları çalışmaya göre velilerin %50,98'i çocuklarının uzaktan eğitim hizmetlerinden yeterli bir şekilde yararlanabileceği bilgisayarının olmadığını ya da kısmen olduğunu, %49,02'si ise olduğunu; velilerin %39,50'si internet bağlantısını "hem cep telefonu hem de modem bağlantısıyla", %33,53'ü "modem bağlantısıyla", %23,68'i "cep telefonuyla" sağladığını ve %3,29'u ise internet bağlantılarının olmadığını belirtmişlerdir. Bu verilere göre hanelerde ağırlıklı olarak uzaktan eğitime erişim için cep telefonu ve TV bulunduğu söylenebilir. Ayrıca bir hanede birden fazla okuyan öğrencinin, eğitimci anne-babanın veya teknolojik cihazları eş zamanlı kullanması gereken bireylerin bulunması gibi durumlar göz önüne alındığında aynı hanede birden fazla bilgisayar, tablet ve cep telefonu vb. cihazlara ihtiyaç duyulabilir. Bu durumda Türkiye genelinde öğrencilerin özellikle TV üzerinden yapılan eğitim yayınlarına erişebileceği, bunun dışındaki uzaktan eğitim faaliyetlerine erişimlerinin kısıtlı ve zor olduğu söylenebilir. TV destekli uzaktan eğitim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak tercih edilmesi Türkiye'de internet alt yapısının ve hanelerdeki teknolojik imkânların güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. TV destekli uzaktan eğitim faaliyetlerinin iyileştirilmesinin, her sınıf düzeyi için bir kanal açılmasının, sadece temel derslerin değil beden eğitimi, görsel sanatlar ve müzik gibi derslerinde TV üzerinden uzaktan eğitim koşullarına uygun şekilde verilmesinin internet erişimi olmayan bölgelerde ki öğrenciler için büyük önem taşıdığı söylenebilir.

Öğretmenler, uzaktan eğitim paydaşları kategorisinde özellikle öğretmen, öğrenci ve velilerin teknoloji kullanım yeterliğinin düşük olduğunu, veliler ve öğrenciler ile iletişim kurmakta sorunlar yaşandığını bu nedenle velilerle işbirliğini sağlamada yetersiz kaldığını ve öğrencilerin uzaktan eğitime katılım göstermediğini, ilgi ve motivasyonlarının düşük olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunlara çözüm olarak öncelikle teknoloji kullanım yeterliklerini arttırmak için öğretmen ve velilere eğitimler verilmesini, velilere uzaktan eğitim sürecinde evde eğitim devam ederken neler yapmaları gerektiği, öğrencilere nasıl yardımcı olabilecekleri, öğretmenle işbirliğini sağlamaları, süreçte yaşanabilecek zorluklarla nasıl mücadele edebilecekleri vb. konularda eğitim hizmetlerinin sağlanmasını ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine aktif katılımlarının sağlanabilmesi için canlı derslere katılımın belli oranda zorunlu tutulmasını önermektedirler. Chang ve Satako (2020), pandemi döneminin, öğretmen eğitimlerinin yürütülememesi, uzaktan eğitimin ebeveynlere ağır bir yük getirmesi ve çocukların sosyal etkileşimini azaltarak sosyal izolasyona neden olabileceğini belirtmişlerdir. Pandemi döneminde uzaktan eğitim uygulamaları tüm paydaşları eleştirel düşünmeye, problem çözmeye, yaratıcı olmaya, iletişim kurmaya, işbirliği yapmaya ve aktif olmaya zorlamaktadır (Anderson, 2020). Bu durumda, uzaktan eğitim sürecinin verimli olabilmesi için altyapı ve erişim imkanlarının sağlanmış olmasının tek başına yeterli olmayacağı ve en büyük sorumluluğun paydaşlara düştüğü söylenebilir. Öğretmenlerin, ebeveynlerin ve öğrencilerin sürece aktif katılımı, iş birliği sağlaması ve yeterli teknolojik bilgiye sahip olmaları en önemli faktörlerden biridir. Arık'a (2020b) göre, MEB tarafından alınan tüm tedbirlere ve sunulan imkânlarla karşı içinde bulunduğu koşullar nedeniyle uzaktan eğitime erişemeyen, erişme imkânı olsa bile yine içinde bulunduğu koşullar nedeniyle uzaktan eğitim sürecini verimli geçiremeyen öğrenciler olabilir. Süreçte veya süreç sonrasında yaşanabilecek sorunların önüne geçilebilmesi adına öğrencilerin izlenmesi, durumlarının değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi için öğretmen-veli işbirliğinin çok önemli olduğu söylenebilir. Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay ve Yılmaz (2020), yıllar boyunca yüz yüze eğitim yapmış olan ve teknolojik altyapısı ve donanımı yeterli düzeyde olmayan öğretmenler başta olmak üzere çoğu öğretmenin sürece

hazırlıksız yakalandığını ve uzaktan eğitim sürecinde çok stres yaşadıklarını, uzaktan eğitimde kullanılabilecek farklı araç, gereç ve uygulamaların kullanımında yaşadıkları sorunların üstüne öğrencilerin yaşadıkları teknolojik sorunlar eklendiğinde öğretmenlerin, öğrencilerin katılım ve motivasyonunu sağlamak konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Anderson (2020) ise ebeveynlerin çocukların uzaktan eğitim sürecine katılımlarına yardımcı olabilmek için gerekli dijital okuryazarlık seviyesine sahip olmadıklarını ya da evde eğitim için yeterli zamanlarının olmadığını belirtmiştir. Özellikle çalışan ebeveynlerin çocuklarının süreçte veli desteğinden yoksun kaldığı söylenebilir. MEB tarafından velilere ve öğrencilere yönelik süreçte yaşanabilecek sorunlara destek amacıyla çağrı merkezleri kurulmuş ve TRT EBA kanallarında “Bizden” isimli veli kuşağı programı yayınlamıştır. Yılmaz vd. (2020), velilerin büyük bir kısmının Milli Eğitim Bakanlığının pandemi döneminde çocuklara sunduğu rehberlik hizmetleri ile veli rehberlik ve bilgilendirme hizmetlerinden haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bakımdan paydaşların teknopedagojik açıdan eğitimler alması, açık ve uzaktan eğitim sürecinde yaşanabilecek psikolojik sorunlarda desteklenmeleri, öğrencilerin canlı derslere aktif katılımlarının sağlanabilmesi için gerekli işbirliklerinin sağlanması konularında çalışmaların titizlikle ve öncelikle yapılması büyük önem arz etmektedir.

Öğretmenler, eğitim-öğretim süreçleri boyutunda özellikle ölçme-değerlendirme ve ortam kaynaklı sorunların yaşandığını; uzaktan eğitim ile yapılan derslerde geri dönütün ve etkileşimin sağlanamadığını; ders sürelerinin yetersiz olduğunu ve ders saatlerinin sınıf düzeylerine uygun olmadığını; ayrıca içeriğin yeterli olmadığını ve TV aracılığıyla yapılan derslerin anlatım hızının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bu sorunlara çözüm olarak derslerin seyrletilmiş sınıflar ile canlı yapılmasını, ilgi çekici, eğlenceli ve zengin bir içerik ile oyun temelli öğretim yapılmasını, ders saat ve sürelerinin tekrar planlanmasını, günlük bir ders saati yerine daha fazla dersin programda yer almasını, ölçme değerlendirmenin uzaktan eğitime uygun bir şekilde yapılmasını ve velilerin evde öğrenciler için uygun ders ortamlarını hazırlamalarını önermektedirler. Can (2020), TV ile yürütülen uzaktan eğitim sürecinde geribildirim ve ölçme-değerlendirme gibi alanlarda yetersizlikler olduğunu vurgulamıştır. MEB, pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin birinci dönemde aldıkları notların geçerli olacağı ve öğrencilerin not ortalamalarının kaç olursa olsun üst sınıfa geçecekleri kararını almıştır. Bu kararın, öğrencilerin derslere katılımlarının ve ilgilerinin düşmesine neden olduğu söylenebilir. Bu nedenle uzaktan eğitimin önemli bir bileşeni olan etkili ve doğru ölçme-değerlendirmenin yapılmasına dikkat edilmelidir. Yılmaz vd. (2020), yapmış oldukları çalışmada velilerin bir kısmının, EBA canlı ders uygulamasının yapıldığı saatlerden memnun kalmadıklarını ve çocuklarına rahatsız edilmeyeceği bir çalışma ortamı sağlayamadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle TRT EBA kanalları ile sunulan derslerin sayılarının artırılması ve ders programlarının evde eğitime uygun saatlere göre planlanması sağlanabilir. Ayrıca uzaktan eğitime uygun bir şekilde eğitim programlarının güncellenmesi ve içeriklerin zenginleştirilerek sürece uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Pandemi sürecinin bir süre daha devam etmesi ve okullarında bu durumdan etkilenmeye devam edeceği öngörülmektedir. Salgına tüm dünya ülkeleri gibi Türkiye’de hazırlıksız yakalanmış fakat aldığı hızlı tedbirler ile eğitimde sürekliliği sağlamaya çalışmıştır. Salgının devam etmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin açık ve uzaktan eğitim uygulamaları ile sağlanması durumuna yönelik bir model oluşturulması önemli görülmektedir. Tüm dünyayı etkileyen salgın sonrasında ülkeler imkânları doğrultusunda tedbirler almış ve teknolojik imkanlarla TV, radyo, dijital platformlar kullanarak senkron – asenkron biçimde uzaktan eğitim aracılığıyla eğitimin sürekliliğini sağlamaya çalışmışlardır. Ayrıca farklı tedbirler alan ülkelere de örnekler verilebilir. Şili ve Portekiz, evde internet erişimi imkânı bulunmayan bölgelerdeki öğrencilere yönelik basılı materyaller hazırlayarak öğrencilere düzenli olarak ulaştırmaya çalışmıştır. Çin ve Fransa, internete veya bilgisayara erişimi olmayan öğrencilere internet paketleri ve cihaz temini sağlamaya çalışmıştır (Chang ve Satako, 2020). UNESCO tüm ülkelere uzaktan eğitimin başarılı olabilmesi için bazı önerilerde bulunmuştur. Pandemi dönemi uzaktan eğitimde herkes için daha kaliteli ve eşit bir eğitim fırsatının sağlanabilmesi için teknolojik, içerik, pedagojik ve izleme-değerlendirme yönünden hazırlıklar yapmalarını önermektedir. Teknolojik hazırlık, öğrencilerin evden uzaktan öğrenme imkânlarını sağlayacak internet bağlantısı, radyo, TV ve dijital araçlara erişiminin sağlanması; içerik hazırlığı çevrimiçi platformlar, TV vb. araçlarla sunulabilen, evde öğrenme için kullanılabilecek ulusal müfredatla uyumlu, basılı öğretim ve

öğrenme materyallerine erişimin sağlanması; pedagojik hazırlık, öğretmenlerin ve ebeveynlerin teknoloji kullanım yeterliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılmasını; izleme ve değerlendirme hazırlığı ise uzaktan öğrenmeye erişimin, öğrenme sürecinin ve öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi çalışmalarını kapsamaktadır (UNESCO, 2020b). Bu bağlamda oluşturulan uzaktan eğitim modelinde ilk modül çok önemli görülmektedir. Uzaktan eğitime hazırlık modülünde eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek, uzaktan eğitimin verimliliğini arttırabilmek ve tüm eğitim paydaşlarına destek olmak ve onları sürece hazırlamak amaçlanmaktadır. Teknolojik hazırlık boyutunda tüm öğrencilerin uzaktan eğitime erişim sağlayabilmeleri için altyapının güçlendirilmesi ve öğrencilere teknolojik imkânların sağlanması önerilmektedir. Eğitsel hazırlık boyutunda, uzaktan eğitime uygun bir eğitim programı düzenlenmesi yapılması, uzaktan eğitimde kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerinin, ölçme değerlendirme yaklaşımlarının ve dijital-basılı materyallerin belirlenmesi ve geliştirilmesi önerilmektedir. Teknopedagojik hazırlık boyutunda ise öğretmen ve velilere yönelik eğitimlerin verilmesi, onların teknoloji kullanım yeterliklerinin artırılması ve pedagojik açıdan evde eğitime hazırlanmalarının sağlanması önerilmektedir. Bu hazırlıklarının yapılabilme yüzdesi uzaktan eğitim sürecini doğrudan etkileyecektir. İkinci modülde uzaktan eğitim sürecinin senkron ve asenkron olarak yürütülmesi önerilmektedir. Ancak imkanlar doğrultusunda mümkün olduğunca öğrencilerin derslere senkron katılımlarının sağlanması bunun için senkron derslerin seyreltilmiş sınıflar ile yapılması ve öğretmen ile öğrenciler arasında etkileşimin artırılması, anında geribildirimlerin verilmesi, oyun ve etkinlik temelli bir ders işleyişinin yapılması önerilmektedir. Asenkron uzaktan eğitimde TV, radyo, canlı ders kayıtları ve EBA, Morpa, Okulistik vb. dijital platformların kullanılması önerilmektedir. Özellikle TV kanalları ile sunulan uzaktan eğitim altyapı ve erişim sorunu olan bölgelerde yaşayan öğrenciler için büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ilköğretim kademesi için tek bir kanal değil her sınıf için bir kanal açılması önerilmektedir. Bu kanallar aracılığıyla temel derslerin yanında sanatsal ve sportif faaliyetlerin, resim, müzik ve beden eğitimi gibi derslerinde yürütülmesi, bu dersler ile öğrencilerin bilişsel becerilerinin yanında duyuşsal ve psiko-motor becerilerinin de gelişimine katkı sağlanması önerilmektedir. Asenkron ders anlatımlarında işaret dilinin kullanılması, altyazıların olması, görsellerin seslendirilmesi gibi hususlar dikkate alınarak özel gereksinim duyan öğrencilere uygun olmasına dikkat edilmelidir. Üçüncü modülde yer alan uzaktan eğitim sürecini destekleme hizmetleri, eğitim paydaşlarının kendilerini yalnız hissetmemelerini ve her zaman destek bulabileceklerini düşünmelerine yardımcı olacaktır. Bu nedenle üç farklı forum oluşturulması ve bu forumlar aracılığıyla paydaşlar arasında etkileşim ve iletişimin artırılması; dijital veya basılı materyaller ile rehberlik faaliyetlerinin süreç boyunca devam etmesi, öğretmen ve velilere süreç içinde bilgilendirme ve destek eğitimlerinin sürdürülmesi ve uzaktan eğitime erişemeyen öğrencilere basılı materyallerin ulaştırılması; bölgesel kontrol ve teknik destek mekanizmalarının kurulması ve bu mekanizmalar aracılığıyla öğrencilerin uzaktan eğitime erişimlerinin düzenli takip edilmesi ve bir çağrı hattı açılması önerilmektedir.

Sonuç olarak pandemi döneminde eğitim sürekliliğini sağlamak için açık ve uzaktan eğitim uygulamaları en önemli araçtır. Bu nedenle uzaktan eğitimin verimliliğini sağlayabilmek ve süreç içinde yaşanabilecek sorunlara acil çözümler üretebilmek tüm ülkelerin başlıca hedeflerindendir. Türkiye de bu hedef doğrultusunda MEB ve diğer bakanlıklar işbirliğiyle çalışmalarını sürdürmektedir. Zorlu bir süreçten geçerken, bu süreci doğru ve etkili yönetebilmek adına bir yol haritasının çizilmesi ve bu doğrultuda eğitimde fırsat eşitliğini temel ilke olarak benimseyip eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesini sağlamak gerekmektedir. Bu çalışmada uzaktan eğitimin uygulayıcıları olan öğretmenler ile alan uzmanı öğretim elemanlarının görüşleri, ilgili alan yazın ve diğer ülkelerin yaptığı uygulamalar incelenerek oluşturulan uzaktan eğitim modelinin bir yol haritası olabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

- Ülkeler, öğrencisi bulunan tüm hanelerin bilişim teknolojileri kullanım ve sahip olma durumlarını araştırılmalı ve bu doğrultuda gerekli destekleri sağlamalıdır.
- Uzaktan eğitim sürecine eğitimin tüm paydaşlarının aktif katılımı sağlanmalı ve ülkeler paydaşlara gerekli rehberlik hizmetlerini sürekli sağlamalıdır.
- Ülkeler ulusal düzeyde öğretim programlarını uzaktan eğitime uygun olacak şekilde güncellenmelidir.

- Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için proje çalışmalarının yürütülmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.
- Öğrencilere zengin ve interaktif içerikli dijital platformlar sunulmalı ve bu platformlar her eğitim kademesine özel olmalıdır.

Kaynakça

- Anderson, J. (2020, March 30). *The coronavirus pandemic is reshaping education*. Quartz. <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/>.
- Arık, B. M. (2020, April 15). Effects of coronavirus're Education in Turkey - IV | How does the digital divide affect distance education?. *Education Reform Initiative*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/koronavirusun-egitime-etkileri-iv-dijital-ucurum-uzaktan-egitimi-nasil-etkiliyor/#>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları [Coronavirus (Covidien-19) pandemic and pedagogical implications: open and distance education applications in Turkey]. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/55662/761354>
- Chang, G. C. & Yano, S. (2020, March 24). How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures. *World Education Blog*. <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/24/how-are-countries-addressing-the-covid-19-challenges-in-education-a-snapshot-of-policy-measures/>
- Creswell, J. W. (2016). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (M. Bütün and S. B. Demir, Trans.; 3rd ed.). Siyasal Yayınevi. (Original work published 2013)
- Giannini, S. & Albrechtsen, A. B. (2020, March 31). *Covid-19 school closures around the world will hit girls hardest*. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest>.
- Hopegood, S. (2020, April 3). Coronavirus: Our principles, values, and shared humanity. *Worlds of Education*. https://www.worldsofeducation.org/en/woe_homepage/woe_detail/16719/%C2%AB-coronavirus-nos-principes-nos-valeurs-et-notrehumanit%C3%A9-commune-%C2%BB-par-susan-hopgood.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci [The Covid-19 pandemic and the resulting education process]. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/725274>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook of new methods*. Sage Publications.
- Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G. & Yılmaz, D. (2020). *Veli algısına göre pandemi dönemi: Uzaktan eğitim sürecinin niteliği* [Pandemic period according to the parents' perception: The nature of distance education process]. Palet Yayınları. http://paletyayinlari.com.tr/wp-content/uploads/2020/Uzaktan_egitim_surecinin_niteliği.pdf
- Reimers, F. M. & Schleicher, A. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020*. OECD Publishing. https://www.hm.ee/sites/default/files/framework_guide_v1_002_harward.pdf
- Özer, M. (2020). Educational policy actions by the ministry of national education in the times of Covid-19. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.722280>
- Rubin, A. & Babbie, E. R. (2016). *Empowerment series: Research methods for social work*. Cengage Learning. <https://www.amazon.com/Empowerment-Research-Methods-Social-MindTap-ebook/dp/B019EB9PR4>
- Saavedra, J. (2020, March 30). Educational challenges and opportunities of the Coronavirus (COVID-19) pandemic. *World Bank Blogs*. <https://blogs.worldbank.org/education/educational-challenges-and-opportunities-covid-19-pandemic>.
- Salman, U. A. (2020, April 24). Effects of coronavirus're Education in Turkey - V | Students explain the digital divide. *Education Reform Initiative*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/turkiyede-koronavirusun-egitime-etkisi-v-dijital-ucurumu-ogrenciler-anlatiyor/>.
- Tashakkori, A. & Teddlie, C. (2010). *Sage handbook of mixed methods in social & behavioral research* (2nd ed.). Sage Publications. <https://dx.doi.org/10.4135/9781506335193>
- Telli Yamamoto, G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi [The Coronavirus and the rising of online education]. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>

- Türkiye İstatistik Kurumu (2020, August). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679)
- UNESCO (2020a, March 27). *Teacher Task Force calls to support 63 million teachers touched by the COVID-19 crisis*. <https://en.unesco.org/news/teacher-task-force-calls-support-63-million-teachers-touched-covid-19-crisis>.
- UNESCO (2020b, April 17). *Distance learning strategies, what do we know about effectiveness?* https://en.unesco.org/sites/default/files/unesco-covid-19_ed-webinar-5-concept-note-en.pdf.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences] (10th ed.). Seçkin Yayıncılık.
- Yaman, B. (2021). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Türkiye ve Çin’de Uzaktan Eğitim Süreç ve Uygulamalarının İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(Pandemi özel sayısı), 3297 – 3309.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

